

Nestrokovni prebliski pasivnega opazovalca

Bogdan Biščak

Živi in pusti živeti

Ležim na tisti ravni skali nad Zimmer-Jahnovim izstopom v severni steni Triglava. Za mano je vsakoletni, že skoraj tradicionalni vzpon po Kratki Nemški smeri, ki si ga privoščim na kak lep poletni dan, ko ne najdem soplezalca. Zadovoljno se nastavljam avgustovskemu soncu. Vzpon je šel lepo tekoče, kratka, a vendar dovolj mehka trav'ca na skali pa nudi dovolj udobja, da lahko užitkarsko podživljam plezarijo v steni. Svetloba je že bleščeča bela, prava poletna, in le občasno pripremem oči ter pogledam preko Vrat na drugo stran, kjer mi Škrlatica s sosedi še polepša že tako popoln dan. Zadremam.

Zbudi me vročina. Ura je že čez enajsto in nastavljanje soncu ni več prijetno. Spakiram opremo, oblečem kratke hlače in majico ter se odpravim. Spustim se s skale na melišče pod njo. Prežame me spomin na moj prvi vzpon čez Steno, skoraj štirideset let nazaj, ko me je tukaj pričakal ledenik in sem v pumpari- cah, gojzarjih ter flanelasti srajci – v prav tako vročem dnevu – olajšano užil hlad, ki je zavel od njega. Danes je na melišču še bolj vroče kot na skali nad njim, hvala bogu pa mi vsaj gojzarjev in pumparic ni treba nositi. Obrišem si pot z obraza in krenem proti sedelcu, od koder zagledam markirano pot proti Kredarici. Planincev na njej seveda ne manjka. Po celem

dopoldnevu samote mi bo nekaj živžava prav prišlo. Opazujem oddaljeno skupino, ki počasi rinta proti Kredarici. Nasmehnem se ob misli, da mi po tej vročini ne bo treba nič več v klanec, medtem ko njih čaka še kaka ura vzpona do koče, in to po podih, kjer se nimajo kam skriti pred soncem. Od glave prvega v skupini medlo poblisne svetloba. Pogledam natančneje in vidim, da nosi čelado. Prav tako vsi drugi. Ne moreš verjeti, si rečem. V neznosni avgustovski vročini in na terenu, kjer je edina stvar, ki bi jim lahko padla na glavo, kaka steklenica kokakole, ki bi jo z dolgočasni turist odvrzel iz letala (ki ga – mimogrede – nikjer ni bilo), nosijo ti nesrečniki čelade! Nič čudnega, če bodo zakuhali! Zmajem z glavo (česa vsega človek ne vidi dandanes!) in se napotim proti Begunjskemu studencu. Upam, da tam ujamem nekaj sence, preden se podam navzdol čez Prag, vendar je tudi tja že prodrlo sonce in utehe tam ni najti. V premišljanju, ali naj se zapodim navzdol po melišču trgat tekaške *adidaske* ali naj nadaljujem po poti okrog njega, opazujem drugo skupino, ki sopiha proti studencu. Enakomerno prestavlja- jo noge in roke. Da, tudi roke. Vsi imajo namreč v rokah pohodne palice. Zasmilijo se mi. V strmem klancu, v katerega ne- usmiljeno tolče sonce, visoko dvigujejo roke, saj

s palicami v taki strmini drugače ne gre. Ko bi jih vsaj skrajšali, saj so vendar zložljive! Ampak ne, z dolgimi palicami in nenaravnim položajem telesa, ki je posledica visoko dvignjenih rok, se mučijo navzgor, prepričani, da jim palice zadevo olajšujejo. Naj jim svetujem, da jih vsaj skrajšajo, če jih že ne pripnejo na nahrbtnik? Za hip kolebam, potem pa se mi zazdi, da bo videti pokroviteljsko, in stečem po melišču. Bolje, da trpijo *adidaske* kot noge. Čeprav sonce na pot čez Prag sije iznad severne stene pod dokaj ostrim kotom in čeprav se le spuščam, je neprijetno vroče. Nad Medvedovo skalo počakam mlajši par, ki se počasi zapleta in odpleta čez varovalne naprave. Jasno – v rokah imata zložljive palice, ki motovili- jo sem in tja, in koordiniranje štirih udov in še dveh palic čez tiste kline in jeklene vrvi ni enostavno. Potrpežljivo opazujem in se spet uprem skušnjavi, da bi jima predlagal, naj palice spravita v nahrbtnik. Ko se vendarle spravita čez, odbrzim navzdol, deset minut kasneje pa srečam prave zmagovalce tistega dne. Skupina štirih mladcev in mladenk, dva fanta in dve dekleti; videti so, kot da so pravkar stopili iz športne trgovine. No, skoraj tako. Skoraj zato, ker jim izpod čelad pot lije v potokih. Na glavi imajo namreč črne čelade

brez zračnikov, ukrojene podobno kot nemške v 2. svetovni vojni (zadnja moda najbrž, pomislim). Oblečeni so v črne dolge hlače in kratke majice, čez katere pa imajo brezro- kavnike iz *softšela*. V rokah imajo – jasno – pohodne palice, zapestni paski pa so tisti, ki jih zategneš, da ne moreš potegniti roke ven in palice preprijeti



nekoliko nižje, kadar jo je treba postaviti čez kakšno visoko stopnjo. In za krono – na dlaneh imajo brezprstne rokavice. Najbrž zato, da si ne odrgnejo rok na tistih desetih metrih jeklene vrvi prek Medvedje skale. Zavem se, da me ob pogledu na njihovo vročinsko muko začenja dušiti, zato odmaknem pogled in nadaljujem proti Vratom. Madonca, kaj vse prenese mladost! Nekoliko nižje se usedem v senco oskubljenega macesna in se zamislim. Spomin mi odtava v davne čase, kakih štirideset let nazaj, ko sem s starši in bratom začel svojo pot v gore. Brez čelad, brez palic in brez samovarovalnih kompletov smo prehodili cele Julijce, ne da bi čutili

potrebo po vseh teh pripomočkih. Le zakaj je danes tako drugače? Zaradi strokovnjakov, ki nam za vsakim vogalom razlagajo, v kakšno nevarnost se podajamo in kako naj se pred njo zavarujemo? Zaradi interesov proizvajalcev opreme, ki nas morajo prepričati, da brez njihovih novotarij nismo varni? So se prvi vdali interesom drugih ali so drugi prisluhnili ugotovitvam prvih? Naj bo kakorkoli že, si rečem, štirideset let gornišstva je dovolj, da se lahko zanašam na lastne izkušnje bolj kot na strokovne nasvete ali celo propagando proizvajalcev. Zato bom smučarske palice nosil le pozimi, ko pomagajo pri lovljenju ravnotežja v snegu, ne pa poleti, ko te

sili v nenaraven položaj telesa in zato povečujejo napore pri vzponu. Zato tudi ne bom nase poleti natikal rokavic, saj rokic nimam tako nežnih, da bi me ogulilo tistih nekaj zajl, ki jih najdeš v naših gorah. In zato bom čelado še naprej nosil le v stenah med plezanjem, ko ne moreš videti, od kod leti kamen, ne pa na poteh, kjer te lahko zadene le omenjena steklenica kokakole ali pa se kamnu zlahka umakneš, saj ga že na daleč vidiš in slišiš. Prej me bo pobralo od vročine pod vsemi tistimi oblekami in napravami, ki jih hočejo name navesti trgovci, kot od padlega kamna, si rečem. Kaj pa tvoja odgovornost, da svoje izkušnje prenašaš na vse, ki v gorah niso tako

doma kot ti, me ustavi notranji glas, ko se že pripravljam za odhod. Spet sedem. Ali bi res moral vse tiste trpeče duše, ki sem jih danes srečal, poučevati o svojih izkušnjah? Kako naj bi mi ob vseh tistih strokovnih nasvetih o varnosti v gorah sploh verjeli? In kako naj bi se zaradi nasvetov nekega neznanca odpovedali vsem tistim lepim oblekam in svetlečim napravam, ki iz njih delajo prave gornike? Ne, si rečem, ne bi se obneslo, te bitke ne moreš dobiti. Vstanem in se odpravim v dolino. V preteklost. ●

Foto: Dan Briški

